

Oslo, 13. april 2012

Stortingets energi- og miljøkomité

INNSPILL TIL NETTMELDING (MELD. ST. 14 (2011-2012))

Det trengs en energirevolusjon

Norge bruker om lag 150 TWh fossil energi i året, samtidig som vi har store fornybare energiresurser. Norge har et stort ansvar for å redusere sine klimagassutslipp og følge opp nasjonale miljømål og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Dette må gjøres gjennom storsatsing på energieffektivisering og bruk av ny fornybar energi. Det må tas ambisiøse grep for å redde naturmangfoldet, bl.a. gjennom å hindre negative konsekvenser av klimatiltak.

I diskusjonen om nettpolitikken er Naturvernforbundets utgangspunkt at *behovet* for overføringskapasitet bør reduseres, uten at dette reduserer mulighetene for å erstatte fossil energibruk med fornybar strøm. For å oppnå dette må det tas to grep:

- Intensiv innsats for energieffektivisering
- En politikk som ser produksjon og forbruk i sammenheng, og som innehar virkemidler som påvirker lokaliseringsbeslutninger

1 kWh spart er bedre enn 1 kWh produsert

Naturvernforbundet vil slå fast at 1 kWh spart er vesentlig mer verd enn 1 kWh ny produksjon. Dette skyldes for det første at konsekvensene for naturmangfoldet er vesentlig mindre av energieffektivisering enn av ny produksjon. Samtidig er det et poeng at innspart vannkraft som regel er en mer høyverdig form for kraft (har bedre reguleringsevne) enn det som kan oppnås gjennom f.eks. vindkraftutbygging.

Det foreligger mye dokumentasjon på energieffektiviseringspotensialet, bl.a. rapporter fra Enova og Norsk Industri (industrien) og Lavenergiutvalget (byggsektoren) m.m. Naturvernforbundet vil understreke at energieffektivisering ofte er gratis miljøtiltak i et lengre tidsperspektiv, som må ses i sammenheng med øvrige investeringer som gjøres i industrien eller bygningsmassen.

Helhetlig politikk for produksjon, forbruk og nettutvikling

Krafttilgangen i Norge vil øke vesentlig mer enn forbruket, dersom det ikke tas grep som gjør at mer kraft brukes til f.eks. å redusere det store forbruket av fossil energi både i Norge og globalt.

Rapporten "Krafttak for riktig kraftbruk", skrevet av Naturvernforbundet, NITO og Norsk Industri, drøfter framtidig kraftbalanse, gitt en økt innsats for energieffektivisering, og skisserer muligheter for å kutte norske klimagassutslipp i 2020 med om lag 10 mill. tonn CO₂-ekvivalenter og oppnå en fornybarandel på 78 prosent (i henhold til EUs beregningsmåte). Klimaeffekten av utslippsreduksjoner i utlandet som følge av økt krafteksport eller økt eksport av kraftintensive varer og tjenester kommer i tillegg.

Det er et poeng at energieffektivisering i byggsektoren og industrien frigjør energi som kan brukes lokalt, uten at det nødvendigvis kreves omfattende nettutbygging. Lavere strømforbruk i bygningsmassen som følge av f.eks. bedre isolering og bruk av varmepumper framfor direktebruk av strøm til oppvarming, vil frigjøre strøm som kan brukes f.eks. til opplading av elbiler og til bruk i kollektivtransporten. Energi-

effektivisering i industrien vil frigjøre strøm som kan brukes til f.eks. økt produksjon av energiintensive varer og tjenester som silisium, aluminium og datalagringskapasitet og kanskje hydrogen, som kan lokaliseres i områder som får et økt kraftoverskudd.

Rapporten "Krafttak for riktig kraftbruk" viser at krafttilgangen i så godt som hele landet vil øke, også etter at store mengder kraft brukes til utfasing av fossil energibruk i transportsektoren, i petroleumssektoren og annen industri og i husholdningene.

Det økte kraftoverskuddet vi sitter igjen med etter at deler av det er brukt til nasjonale utslippsreduksjoner, bør eksporteres gjennom kabler og indirekte gjennom energiintensive varer og tjenester.

Naturvernforbundet mener det er logisk å eksportere kraft gjennom varer og tjenester fra områder som ligger langt fra potensielle markeder, f.eks. Nordland og Troms. Energitapet vil antakelig være vesentlig lavere om energimengden eksporteres gjennom aluminium framfor gjennom ledninger og kabler. Fra Øst-, Sør- og Vest-Norge vil det være enklere og mer hensiktsmessig å utveksle kraft med kontinentet og Storbritannia gjennom kabler da avstanden er kortere og sjøkabel kan legges nær produksjonspunktene.

Virkemidler nødvendig

For å redusere behovet for overføringskapasitet uten at dette går på bekostning av mulighetene for utslippsreduksjoner, trengs det virkemidler som gjør at samfunnsaktørene tar hensyn til samfunnskostnadene ved nettutbygging, inkludert konsekvensene for naturmangfoldet.

Naturvernforbundet mener at kraftprisen bør brukes som lokaliseringsvirkemiddel. Det vil derfor være fornuftig å opprettholde prisområdene. Naturvernforbundet mener også at det er riktig å opprettholde en differensiert nettariff. Det kan også være riktig å utvide bruken av anleggsbidrag slik at det blir mer attraktivt å f.eks. lokalisere store nye forbruksposter der det er ledig kapasitet i nettet.

Naturvernforbundet mener også at ønsket om et helhetlig nett bør veie tungt når det gis konsesjon til ny kraftproduksjon. Offentlige virkemidler for energieffektivisering bør også kunne spisses slik at innsatsen styrkes forholdsvis mer i områder der behovet for ny kraft er størst. Dette kan bety at både Statnetts og Enovas mandat bør revideres.

Ønsker nytt planleggings- og konsesjonssystem velkommen

Naturvernforbundet støtter forslaget til nytt planleggings- og konsesjonssystem, der behovsvurderinger og tildligfaseanalyser i form av konseptvalgutredninger med ekstern kvalitetssikring, innføres. Vi vil understreke at konseptvalgutredningene må bidra til reelle analyser av alternativer, for at dette skal bli et hensiktsmessig planleggingssystem.